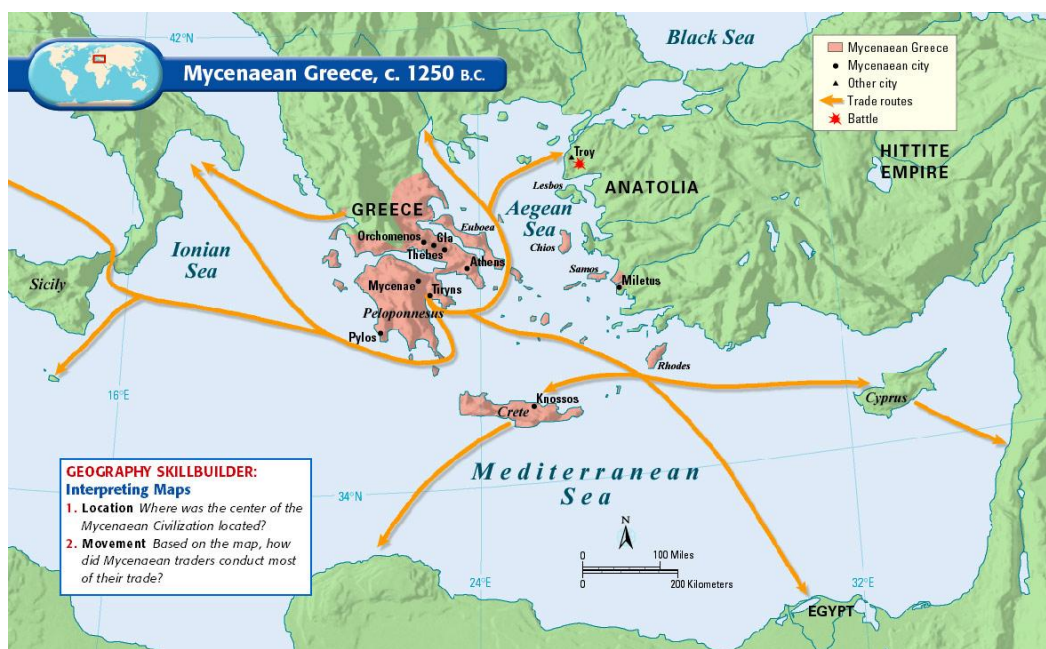

ΑΙΤΙΑ Β' ΑΠΟΙΚΙΣΜΟΥ

«Είμαστε ωστόσο υποχρεωμένοι να ανασυνθέσουμε τα γεγονότα που οδήγησαν σ' αυτή την τεράστια εξάπλωση με βάση τις πληροφορίες που μας προσφέρουν οι αρχαίες πηγές καθώς και τα αρχαιολογικά δεδομένα. Για πολύν καιρό υποστηρίχτηκε ότι έπαιζαν ρόλο διάφοροι «εμπορικοί παράγοντες», δηλαδή ότι οι Έλληνες μάλλον θέλησαν να ελέγξουν καλύτερα τις εξαγωγές των προϊόντων της χειροτεχνίας τους, η οποία αναπτύσσεται από τον 9ο αιώνα. Ήδη από τότε ιδρύεται ένας ελληνικός εμπορικός σταθμός στην πόλη Αλ Μίνα της Συρίας, όπου ανακαλύφθηκαν άφθονα πήλινα αντικείμενα γεωμετρικής τέχνης. Τον 8ο αιώνα οι πρώτοι Έλληνες άποικοι ακολουθούν **το δρόμο που άνοιξαν από παλιά οι Μυκηναίοι έμποροι***. [...] Άλλοι, αντίθετα, υποστήριξαν ότι ο ελληνικός αποικισμός οφείλεται ουσιαστικά σε «έλλειψη γης», άποψη που ενισχύεται από το γεγονός ότι οι πρώτες εγκαταστάσεις, [...] είχαν «αγροτικό» χαρακτήρα. [...] πρόσφατες όμως έρευνες [...] μας προτρέπουν [...] να δεχτούμε την περίπτωση αλλού να έπαιξε ρόλο η έλλειψη γης, αλλού η ανάγκη για την προμήθεια σπάνιων ή πολύτιμων μετάλλων, αλλού τέλος τυχαία περιστατικά όπως ένας λιμός ή μια εσωτερική κρίση.»

Mosse C., Η αρχαϊκή Ελλάδα. Από τον Όμηρο ως τον Αισχύλο (8ος – 6ος αιώνες π.Χ.), μτφρ. Σ. Πασχάλης, ΜΙΕΤ, Αθήνα 1991, σ.114-115

Εμπορικοί δρόμοι
στη μυκηναϊκή
Ελλάδα

ΑΠΟΙΚΙΑ ΤΩΝ ΘΗΡΑΙΩΝ ΣΤΗ ΛΙΒΥΗ

«... δεν έβρεχε στη Θήρα για επτά απανωτά χρόνια. Στο διάστημα τούτο όλα τα δένδρα του νησιού –εκτός από ένα- ξεράθηκαν. Ενώ οι Θηραίοι ρωτούσαν ξανά το μαντείο, η Πυθία παράγγειλε και πάλι να κάνουν αποικία στη Λιβύη. Επειδή δεν υπήρξε γιατριά στη συμφορά τους, έστειλαν μαντατοφόρους στην Κρήτη, να ρωτήσουν μήπως κανένας Κρητικός ή ξένος είχε πάει στη χώρα τούτη. Καθώς περιπλανιόνταν στο νησί, οι μαντατοφόροι πήγαν και στην πόλη Ίτανο, όπου συνάντησαν κάποιον ψαρά οστράκων με τ' όνομα Κορώβιος. Ετούτος είπε ότι σπρωγμένος από τους αέρηδες πήγε μέχρι τη Λιβύη και συγκεκριμένα στο νησί Πλατέα της Λιβύης. [...] Ο Κορώβιος τους οδήγησε στο νησί Πλατέα, όπου τον άφησαν, αφήνοντας συγχρόνως και τρόφιμα για κάμποσους μήνες. Οι ίδιοι έφυγαν γρήγορα - γρήγορα για να πουν στους Θηραίους για το νησί. [...] Οι Θηραίοι αποφάσισαν να στείλουν έναν αδερφό στους δύο- όποιον θα του έπεφτε ο κλήρος- απ' όλες τις περιοχές του νησιού [...] Έτσι έστειλαν στην Πλατέα δύο **πεντηκοντόρους***.»

Ηρόδοτος, 4, 151,153 στο Ηρόδοτος, Μούσαι, μτφρ. Ε. Πανέτσος, Ι. Ζαχαρόπουλος, Αθήνα χχ, τ. Ε', σ. 301-303

Πεντηκόντορος

Ομοίωμα πεντηκοντόρου (600 π.Χ.).

Η πεντηκόντορος, πλοίο με πενήντα κουπιά όπως μαρτυρά και το όνομά του, χρησιμοποιούνταν τόσο στο εμπόριο όσο και σε πολεμικές επιχειρήσεις. Θεωρούνταν και ήταν ιδιαίτερος αξιόπιστο σκάφος καθώς μπορούσε, λόγω του μεγάλου αριθμού κουπιών που διέθετε, να πλέει ακόμη και με αντίθετο άνεμο. Η πεντηκόντορος ήταν το κατεξοχήν πολεμικό πλοίο πριν από την εμφάνιση της τριήρους.

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΙΔΡΥΣΗΣ ΜΙΑΣ ΑΠΟΙΚΙΑΣ

Οι ελληνικές αποικίες που δημιουργήθηκαν κατά τον Β΄ αποικισμό (8ος-6ος αι. π.Χ.) δεν προέκυψαν ως αποτελέσματα τυχαίων πρωτοβουλιών κάποιων ομάδων ανθρώπων. Σε όλες τις περιπτώσεις, οι αποικίες ιδρύθηκαν ως αυτόνομες πόλεις υπό την αιγίδα κάποιας πόλης-κράτους του ελλαδικού χώρου. Αυτή η πόλη-κράτος που με πρωτοβουλία της ιδρύονταν η αποικία ονομαζόταν μητρόπολη.

Μητρόπολη μπορούσε να γίνει μία οποιαδήποτε πόλη του κυρίως ελλαδικού χώρου, που λειτουργώντας ουσιαστικά ως μητέρα-πατρίδα έστελνε κατοίκους στη νέα αποικία. Σε ορισμένες περιπτώσεις υπήρχαν παραπάνω από μία μητροπόλεις, που μπορούσαν να είναι είτε πόλεις της κυρίως Ελλάδας (π.χ. η Τανάγρα και τα Μέγαρα που ίδρυσαν την Ηρακλεία Ποντική), είτε νεοσύστατες αποικίες (π.χ. η Κέρκυρα -αποικία της Κορίνθου- που ίδρυσε την Επίδαμνο), είτε ένας συνδυασμός και των δύο (π.χ. η Κέρκυρα -νεοσύστατη αποικία- κι η Κόρινθος, που ίδρυσαν την Απολλωνία στην Ιλλυρία και τα Μέγαρα, το Βυζάντιο κι η Χαλκηδόνα, που ίδρυσαν τη Μεσημβρία στη Μαύρη Θάλασσα).

Η μητρόπολη αναλάμβανε την οργάνωση της αποικιακής αποστολής. Ιδιαίτερη σημασία για την έκβαση της προσπάθειας δημιουργίας μιας αποικίας είχε η επιτυχημένη επιλογή του τόπου εγκατάστασης. Η νέα πατρίδα θα έπρεπε να διαθέτει εύφορη γη για να μπορεί να συντηρήσει τους αποίκους αλλά και να βρίσκεται κοντά στη θάλασσα για να είναι εύκολη η επικοινωνία τόσο με τη μητρόπολη όσο και με τον υπόλοιπο κόσμο. Έτσι εξηγείται και το γεγονός ότι οι περισσότερες αποικίες δημιουργήθηκαν σε εύφορες περιοχές κοντά στη θάλασσα.

Η διαδικασία προετοιμασίας και αναχώρησης μιας αποικιακής αποστολής είχε χαρακτήρα τελετουργίας. Η μητρόπολη επέλεγε τον επικεφαλής της αποικιακής αποστολής που ονομαζόταν οικιστής και ανήκε, συνήθως, σε κάποιο από τα αριστοκρατικά γένη της μητρόπολης. Επίσης, η μητρόπολη καθόριζε τη σύνθεση της αποστολής. Φαίνεται ότι σε κάποιες περιπτώσεις οι αρχές της μητρόπολης εξανάγκαζαν, συνήθως για πολιτικούς λόγους, ορισμένους πολίτες να συμμετάσχουν σε μια αποικιακή αποστολή ανεξάρτητα από τη θέλησή τους. Τέλος, η μητρόπολη προμήθευε και τα απαραίτητα μεταφορικά μέσα, δηλαδή τα πλοία που ήταν απαραίτητα για το ταξίδι προς το νέο τόπο εγκατάστασης.

Οι αρχαίοι Έλληνες πάντοτε συμβουλευόνταν κάποιο μαντείο πριν επιχειρήσουν την ίδρυση μιας αποικίας. Τα μαντεία, έχοντας πληροφορίες από προηγούμενες αποικιακές αποστολές και από ναυτικούς, έκαναν, συνήθως, σωστές υποδείξεις. Συνήθως ο τόπος στον οποίο έπρεπε να ιδρυθεί η αποικία, καθώς και η καταλληλότερη εποχή για το εγχείρημα αυτό, προσδιορίζονταν από το μαντείο. Ο χρησμός δινόταν προσωπικά στον οικιστή.

Οι επιτυχείς αποικισμοί διεύρυναν την επιρροή και ενίσχυαν το κύρος του μαντείου των Δελφών ως πανελλήνιου ιερού. Συχνά, μετά από μια επιτυχημένη απόπειρα ίδρυσης αποικίας, οι άποικοι επανέρχονταν στο μαντείο φέρνοντας πλούσια αφιερώματα για να ευχαριστήσουν το θεό Απόλλωνα.

Η αναχώρηση των αποίκων γινόταν μετά από επίσημη τελετή. Οι άποικοι με επικεφαλής τον οικιστή έπαιρναν από το βωμό της μητρόπολης το **ιερό πυρ**, που συμβόλιζε το δεσμό της αποικίας με τη μητρόπολη. Κατόπιν, οι άποικοι επιβιβάζονταν στα πλοία και άρχιζαν το ταξίδι του αποικισμού.

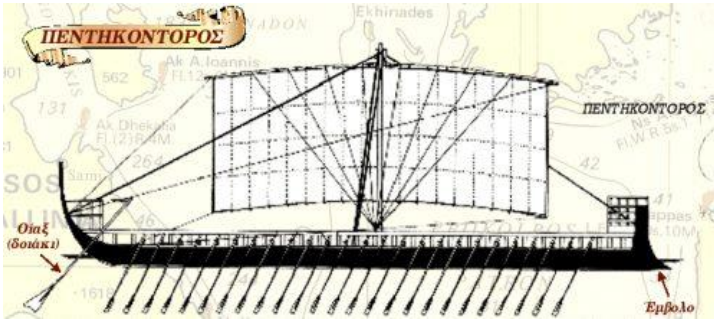

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΝΑΥΠΗΓΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΠΟΧΗ

Από τον 11ο έως τον 9ο αιώνα π.Χ. η Αθήνα διαμορφώνεται ως η κεντρική πολιτική, στρατιωτική, οικονομική και ναυτιλιακή δύναμη της Ελλάδας. Είναι η εποχή που τα όρια του ελληνικού κόσμου καταλαμβάνουν όλη την λεκάνη της Μεσογείου.

Τα πλοία έχουν εξελιχθεί και η τεχνική της ναυσιπλοΐας είναι πρωτοφανής. Για πρώτη φορά διαχωρίζονται τα πλοία σε αμιγώς πολεμικά και αμιγώς εμπορικά. Τα εμπορικά ήταν μεγάλα πλοία, με λίγους κωπηλάτες και μεγάλα πανιά. Αντίθετα τα πολεμικά ήταν ελαφρά, μικρά, ευέλικτα κωπήλατα σκάφη με πολεμική μηχανή το έμβολο τους. Χαρακτηριστικότερο δείγμα πολεμικού πλοίου του 7ου π.Χ. αιώνα ήταν οι Τριήρεις.

Η πεντηκόντορος ήταν μια αρχαία ελληνική γαλέρα που χρησιμοποιήθηκε από την Αρχαϊκή Περίοδο. Η πεντηκόντορος προέκυψε σε μια χρονική περίοδο που δεν υπήρχε ακόμη διάκριση μεταξύ εμπορικών και πολεμικών πλοίων. Ήταν σκάφη ευέλικτα και μακράς ακτίνας δράσης που χρησιμοποιήθηκαν για θαλάσσιο εμπόριο, πειρατεία και πολεμικές επιχειρήσεις. Μετέφερε αγαθά ή και στρατιώτες. Μια πεντηκόντορος προωθούνταν από πενήντα (50) κωπηλάτες που τοποθετούνταν ανά 25 σε κάθε της πλευρά. Ένα

μεσαίο κατάρτι με τετράγωνο ιστίο χρησιμοποιούνταν επίσης για την προώθηση του πλοίου, όταν υπήρχε ευνοϊκός άνεμος. Ήταν μακρυνά πλοία με μικρό βύθισμα και συχνά χαρακτηρίζονταν ως «νῆες μακραί». Συχνά δεν είχαν κατάστρωμα. Χρησιμοποιήθηκε ευρέως τουλάχιστον από τους Φωκείς της Ιωνίας για να ταξιδέψουν και να αποικήσουν εμπορικούς δρόμους. Ο Ηρόδοτος μας πληροφορεί ότι στην πραγματικότητα, απλά χρησιμοποιώντας περισσότερο πεντηκοντόρους παρά καθαρώς εμπορικά πλοία, οι Φωκείς ήταν οι πρώτοι που κάνουν μακρινά ταξίδια. Το άνοιγμα των εμπορικών δρόμων τους πήγε αρκετά μακριά, μέχρι τουλάχιστον τον Ατλαντικό Ωκεανό κοντά στην Ταρτασό. Στη συνέχεια, ήταν οι πρωταγωνιστές της εποχής που είδε τη δημιουργία και την άνθιση πολλών αποικιών, όπως η Μασσαλία, η Αλαλία και η Ελέα. Παρόμοια χρήση έκαναν στην πεντηκόντορο οι Φοίνικες και οι Καρχηδόνιοι. Ο Άννων ο θαλασσοπόρος, για παράδειγμα, μας πληροφορεί ότι η προσπάθειά του για τον περίπλου της Αφρικής, που ανατέθηκε του από την Καρχηδόνα για αποικιοκρατικούς λόγους, διεξήχθη με στόλο από εξήντα πεντηκοντόρους, φορτωμένες με προμήθειες, καθώς και με ένα πλήθος ανδρών και γυναικών.^[1]

Η ανάγκη για τη χρήση των πεντηκοντόρων και ως πολεμικά πλοία μπορεί να εξηγηθεί και από τις τριβές που προκάλεσε ο ανταγωνισμός για εμπορικές συναλλαγές και αποικίες μεταξύ των Ελλήνων, Φοινίκων, Καρχηδονίων και Ετρούσκων, στη Μεσόγειο και στον Ατλαντικό.

Σε κάθε περίπτωση, η πεντηκόντορος πιστώνεται με την υποστήριξη του αρχαίου ελληνικού και φοινικικού αποικισμού της Μεσογείου, αλλά και των πρώτων εξερευνητικών αποστολών πέρα από την κλειστή θάλασσα.

ολκάς Ιστιοφόρο φορτηγό πλοίο, κατά την αρχαιότητα.

Χαρακτηριζόταν από μεγάλο πλάτος, αλλά σχετικά μικρό εκτόπισμα, ενώ στην αρχική του μορφή ήταν κοίλο και χωρίς κατάστρωμα. Εκτός από τους Έλληνες, ολκά χρησιμοποιούσαν και οι αρχαίοι Αιγύπτιοι, για τον διάπλου του ποταμού Νείλου. Ήταν κατασκευασμένες κατά τρόπο που επέτρεπε να είναι ευέλικτες και να αντέχουν σε βαριά φορτία. Απεικόνιση ενός τέτοιου πλοίου ανακαλύφθηκε σε τάφο ευγενούς στην περιοχή του Λούξορ.

Η ΙΔΡΥΣΗ ΜΙΑΣ ΑΠΟΙΚΙΑΣ

Τις Συρακούσες έκτισε ο Αρχίας αφού από την Κόρινθο έπλευσε εκεί την ίδια εποχή που ιδρύθηκαν η Νάξος και τα Μέγαρα. Λέγεται ότι ο Μύσκελλος και ο Αρχίας συγχρόνως ήρθαν στους Δελφούς και όταν ζήτησαν χρησμό από το θεό ρωτήθηκαν: τι από τα δύο προτιμούν, πλούτο ή υγεία. Ο Αρχίας λοιπόν προτίμησε τον πλούτο, ο Μύσκελλος όμως την υγεία· στον ένα έδωσε χρησμό να ιδρύσει τις Συρακούσες και στον άλλο τον Κρότωνα. Έτσι λοιπόν συμβαίνει η πόλη των Κροτωνιατών να είναι τόσο υγιεινή, όπως προηγούμενα ανέφερα. Οι Συρακούσες όμως έφτασαν σε τέτοιο σημείο πλούτου, ώστε να διαδοθεί μια παροιμία γι' αυτές που λεγόταν για εκείνους που ζούσαν πολυτελή ζωή, ότι δηλαδή δεν θα τους αρκούσε ούτε ο φόρος των Συρακουσών.

Στράβων, *Γεωγραφικά*, VI, 2, 4 (μτφρ. Α. Μαστραπάς)

Πριν ξεκινήσει μια αποικιακή προσπάθεια, ο [οικιστής](#) απευθυνόταν σε κάποιο μαντείο, συνήθως σε εκείνο των Δελφών, ζητώντας συμβουλές τόσο για τον τόπο εγκατάστασης όσο και για το χρόνο πραγματοποίησης της αποστολής. Πάνω, σε υδρία του Ε' αι. π.Χ. εικονίζεται ο Απόλλων καθισμένος στον μαντικό τρίποδα να ταξιδεύει με τη σκέψη [Ρώμη, Μουσείο του Βατικανού].

Η ΚΥΡΗΝΗ, ΑΠΟΙΚΙΑ ΤΗΣ ΘΗΡΑΣ

ΣΤΗ Β. ΑΦΡΙΚΗ

Στις μέρες λοιπόν του Βάπτου, του οικιστή, που βασίλεψε σαράντα χρόνια, και στις ημέρες του γιου του τού Αρκεσίλαου, που βασίλεψε δεκάξι χρόνια, ο αριθμός των κατοίκων της **Κυρήνης*** ήταν ο ίδιος με τον αριθμό των αποίκων που στάλθηκαν εκεί απ' την αρχή. Μα επί του τρίτου βασιλιά [2] η Πυθία παρακίνησε με χρησμό όλους τους Έλληνες ν' ανεβούν στα πλοία και να πάνε να κατοικήσουν μαζί με τους Κυρηναίους στη Λιβύη, γιατί οι Κυρηναίοι τους προσκαλούσαν εκεί με την υπόσχεση να ξαναμοιράσουν τη γη· ο χρησμός που τους έδωσε ήταν αυτός: "Οποιος έρθει στην πολυπόθητη Λιβύη μετά τη μοιρασιά της γης, του λέω πως πικρά θα μετανιώσει αργότερα".

Ηροδότου, Ιστορίαι Δ, 159 (μτφρ. Α. Θεοφίλου)

Η ελληνική αποικία της Κυρήνης εξασφάλισε ευημερία με το εμπόριο του σιλφίου, ενός πολύτιμου αρωματικού και φαρμακευτικού φυτού. Στην παράσταση από κύλικα του 6ου αι. π. Χ. εικονίζεται ο βασιλιάς Αρκεσίλας να επιβλέπει το ζύγισμα και τη φόρτωση σιλφίου.[Παρίσι, Μουσείο Λούβρου].

Ο ΤΑΡΑΣ

Ιδρύθηκε από Λακεδαιμόνιους το 707 π.χ., μετά το τέλος του Α' Μεσσηνιακού πολέμου. Τον ίδρυσαν συγκεκριμένα οι γνωστοί ως «Παρθενίες», δηλαδή Σπαρτιάτες που κατάγονταν από άγαμους Σπαρτιάτες γονείς. Όταν, μετά τη νίκη της Σπάρτης, μοιράστηκαν στους πολίτες της τα κτήματα της κατακτημένης Μεσσηνίας, οι Παρθενίες ετοίμασαν συνωμοσία, γιατί δεν δόθηκαν κτήματα και σ' αυτούς. Επειδή όμως η συνωμοσία αποκαλύφθηκε, κατέφυγαν στην Ιταλία και ίδρυσαν την αποικία του Τάραντα, που είχε στην αρχή μορφή αγροτική. Σύντομα όμως εξελίχθηκε στον Τάραντα βιομηχανία αγγείων και μάλλινων υφασμάτων, που οι Ταραντίνοι εξήγαν σε ολόκληρη την Ιταλία. Παράλληλα εξελίχθηκε και το εμπόριο. Οι Ταραντίνοι εξουσίασαν μεγάλη έκταση, όπου τα δημητριακά ήταν άφθονα και όπου τρέφονταν πρόβατα ονομαστά για το λεπτό μαλλί τους. Στον κόλπο του Τάραντα αλίευαν μεγάλες ποσότητες πορφυρούχων κοχυλιών που αφθονούσαν και χρησιμοποιούσαν την πορφύρα τους, για να βάψουν με ωραίο χρώμα, βαθύ κόκκινο, τα εκλεκτά έριά τους. Ολόκληρος πληθυσμός καταγινόταν με την ύφανση του ερίου και τη βαφή των υφασμάτων. Έτσι τα ενδύματα από το λεπτό μαλλί του Τάραντα ήταν περιζήτητα. Στην αποικία γνώρισε εξαιρετική ακμή και η χρυσοχοΐα.

Η οικονομική ανάπτυξη του Τάραντα βοήθησε την καλλιέργεια των τεχνών και των γραμμάτων.

Οι Σπαρτιάτες, που ίδρυσαν την πόλη, είχαν φέρει μαζί τους τα ήθη και τα έθιμά τους. Διατήρησαν ακόμη και το πολιτικό τους σύστημα. Έτσι οι Ταραντίνοι ήταν διαιρεμένοι σε 5 φυλές, είχαν εφόρους και λάτρευαν τον Ποσειδώνα. Με την πολεμική τους παράδοση διατήρησαν και σπουδαία στρατιωτική δύναμη, που οι πηγές της εποχής ανεβάζουν σε 50.000 πεζούς και 3000 ιππείς.

Επαμεινώνδας Βρανόπουλος (Δρ. ιστορικού αρχαιολόγου), Οδοιπορικό στη Μεγάλη Ελλάδα, των εκδόσεων Πελασγός, Αθήνα 1999.

Χάρτης της Κάτω Ιταλίας και της Σικελίας. Πολλές από τις ελληνικές αποικιακές αποστολές που έγιναν στο πλαίσιο του Β' Ελληνικού Αποικισμού κατευθύνθηκαν προς την περιοχή αυτή με αποτέλεσμα την ανάπτυξη πολλών και σημαντικών ελληνικών εγκαταστάσεων. Η ιδιαίτερη ακμή που γνώρισαν αυτές οι ελληνικές πόλεις είχε ως αποτέλεσμα να αποδοθεί στην περιοχή η ονομασία Μεγάλη Ελλάδα.

Πηγή: Boardman J., Οι αρχαίοι Έλληνες στην υπερπόντια εξάπλωσή τους: πρώτες αποικίες και το εμπόριο τους, Ινστιτούτο του Βιβλίου-Α. Καρδαμίτσα, Αθήνα 1996, σ. 202.

Επεξεργασία: ΤΜΕ.

ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΑΠΟΙΚΙΩΝ ΤΗΣ ΚΑΤΩ ΙΤΑΛΙΑΣ

Κατά το τέλος του Η' αι. π.Χ. ιδρύθηκαν οι τρεις πρώτες ελληνικές αποικίες σε παράλια του κόλπου του Τάραντος (σημ. Σικελία): **ο Κρότων, η Σύβαρις και ο Τάρας***. Οι άποικοι είχαν αποκλειστικά αγροτικά ενδιαφέροντα: για τούτο οι θέσεις που διάλεξαν ήταν παράμερες σε σχέση με τις γραμμές επικοινωνίας μεταξύ Ελλάδος και Τυρρηνικού πελάγους, αλλά παρουσίαζαν εξαιρετά πλεονεκτήματα από άποψη φυσικών πόρων. [...] Στον Κρότωνα, που πρόσφερε μικρό και όχι ασφαλές λιμάνι, αλλά καλές γαίες και το πιο υγιεινό κλίμα της δυτικής πλευράς του κόλπου [...] εγκαταστάθηκαν άποικοι που ήλθαν από τις Ρύπες με αρχηγό τον Μύσκελο. [...] Η Σύβαρις παρήγε μεγάλες ποσότητες δημητριακών, λαδιού, κρασιού, ξυλείας και είχε μεταλλεία αργύρου.

Οι άποικοι που εγκατέλειψαν τη Σπάρτη οδηγήθηκαν από τον αρχηγό τους Φάλανθο στον Τάραντα, θέση που συγκέντρωνε εξαιρετικά πλεονεκτήματα: το μεγαλύτερο και ασφαλέστερο λιμάνι ανάμεσα στα ελληνικά παράλια και στο στενό της Μεσσήνης, φυσική οχυρότητα, άφθονα και γευστικά αλιεύματα, μια εσωτερική θάλασσα κατάλληλη για την καλλιέργεια οστρέων (σημ. οστρακοειδή), και μάλιστα της πορφύρας (σημ. οστρακοειδές από το οποίο παραγόταν το περιζήτητο πορφυρό χρώμα που χρησιμοποιούνταν στη βαφή υφασμάτων), και γη αποδοτική, παρά την ασβεστολιθική σύνθεση του εδάφους και την ξηρότητά του.

Μ. Σακελλαρίου, "Η αποκρυστάλλωση του ελληνικού κόσμου" στο Γ. Χριστόπουλος (εκδ.), Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1986, τόμος Β' (Αρχαϊκός Ελληνισμός), σ. 60-61.

Χάρτης της Κάτω Ιταλίας και της Σικελίας. Πολλές από τις ελληνικές αποικιακές αποστολές που έγιναν στο πλαίσιο του Β' Ελληνικού Αποικισμού κατευθύνθηκαν προς την περιοχή αυτή με αποτέλεσμα την ανάπτυξη πολλών και σημαντικών ελληνικών εγκαταστάσεων. Η ιδιαίτερη ακμή που γνώρισαν αυτές οι ελληνικές πόλεις είχε ως αποτέλεσμα να αποδοθεί στην περιοχή η ονομασία Μεγάλη Ελλάδα.

Πηγή: Boardman J., Οι αρχαίοι Έλληνες στην υπερπόντια εξάπλωσή τους: πρώτες αποικίες και το εμπόριο τους, Ινστιτούτο του Βιβλίου-Α. Καρδαμίτσα, Αθήνα 1996, σ. 202.

Επεξεργασία: ΤΜΕ.

